מסורת הש"ס

גמ' [מופיפמ] פ"ב ע"ב]

רש"י ב) ע"ל דכר

תום' ג)[זהו גי' הכי"ק ורע"ם אבל בפפיים שלפנינו גרסינן רשב"ג במתני'] **ד)**[ערך אבל] **ה)**[דף מה:] **ו)**[וכן בברכות מז.] **ז)** ע"ל וכפילושו **ח)**[ע"ל שקרקע] **ט)**[וע"ע חוקו' תוס' יבמות מז: ד"ה אמר שמואל] **יא)** שייך לע"ב

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] **רש"י ד"ה בתחילת שחיטה וכו' בתחילת שחיטה דייה** כלן הס"ד ומ"ש מה"ד כפירה:

הגהות

רש"י ד"ה אבוה. ומכירים את הבן. כ"ל ומ' היו נממק:

(יעב"ן)

תורה אור

גמ' או שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָה:

(ויקרא כב, כז)

רש"י ב) הֵינָהַךְ פֶּרֶא עַלֵּי דֶּשֶׁא אִם יִגְעֶה שׁוֹר עַל בְּלִילוֹ:

(איוב ו, ה)

ג) וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֵׂנִית וְהִנֵּה כָהָה הַנֶּגַע וְלֹא פָשָׂה הַנֶּגַע בָּעוֹר וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן מִסִּפְחַת הִיא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְטָהֵר:

(ויקרא יג, ו)

שיטה מקובצת

ס] שאני אומר כל שעושה דברים שאין המתה עושה מאי נינהו: **ל]** ופשטתה דברים שהמתה עושה פשוטה וכפפה דברים שאין המתה עושה מאי קמ"ל: **ג]** ה"א דוקא כגון שהיתה ידה כפופה ופשטה: **ד]** מנא אמינא לה דתנן בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה כשרה אימת וכו': **ה]** ואי עדיף מאי עד אמר רבא פרכוס: **ו]** לאבא לרב שמואל הוה קרי ליה הכי משום כבוד: **ז]** אלא כל פרכוס שמפרכסת שאינה עושה: **ח]** שאין המתה עושה: **ט]** (דהיכא דהוריא פשוטה מעיקרא וכפפתה הוי פרכוס) נרשם עליו ונ"ב שלא נמצא בס"י: **י]** (הא דאמר רב לעיל גועה הוי פרכוס דעבי קלה שהיה קולה עבה וחזקה דודאי אתי מכח חיות) נרשם עליו ונ"ב שלא נמצא בס"י: **יא]** ואני מפרש דמאי סוף שחיטה ששמעתי: **יב]** כיון דבאמצע שחיטה לא הוי לה חיותא כי האי וכו' ונ"ב נ"א בפ' כ"י כיון דבאמצע שחיטה לא הוות לה חיותא כי האי אסירא דההוא פרכוס הוי משום נטילת נשמה: **יג]** (אימת פשטה ולא החזירה דאמרינן פסולה) נרשם עליו ונ"ב שלא נמצא בס"י:

יד] בפשיטת יד בלא כפיפה בתמיה: **טו]** אע"ג דהוות מסוכנת כיון דמלאים דם בידוע שזנקה: **טז]** מתיבת ואמר שמואל וכו' עד אי אמרת בשלמא כל כמה דפרכס ולא עד בכלל נרשם עליו ונ"ב לא נמצא בס"י והכין משמע מדברי המפרשים שהקשו קושיא זו ותרצו בענין אחר ולא הזכירו לרש"י ז"ל כלל ולא נעלם מהם דברי רש"י ז"ל אלא דראי שאינו מפירושי רש"י ז"ל אלא גליון מפירושי האחרונים הוא והכניסוהו בפרש"י ז"ל ובשלשה פירושי רש"י ז"ל שבידי לא נמצא: **יז]** קיל מדר"ג דבעי ביד וברגל ועדיף וכו': **יח]** ומכירים היו את הבן ולא ראו את האב: **יט]** אפי' לרשב"ג דמחמיר כו' ולהכי פריך שפיר מברייתא: **כ]** שם וכן בערבי פסחים כגון גוזלייא: **כא]** מפני מה נענש גחזי כצ"ל:

גועה או הטילה ריעי. מו זה מו גועה לועקת כמו מס יגעה שור על בליו (איוב ו)[ב]: **לאבא.** [ו] לרב הוה קרי ליה שמואל הכי משום כבוד: **לאזוזי אוני.** לפרכס החזן בהמיה דפירכוס מיתת גדול הוא זה. מזוז לשון מזיזין מותו ממקומו (מכות פ"ג מי"ז): **שאני אומר.** שחיטה לריכה כל כך לגמ כל פירכוס [ז] שמסוכנת מפרכסת שחיטה עושה דבר שהוא הורגת נפש הוי פירכוס כלומר: **שאין** [ח] **המיתה עושה.** בשעת הורגת נפש קרי לה מתה ובשהמה דקה קאי לחילו גמר לפילו כפופה ופשטתה הוי פירכוס: **אי.** מדוקיק דמתניתין הוה גמרינן לה כלקלייקת הל החזירה כשרה משמע שפשטתה מכפיפותה והחזירה: **אבל פשוטה.** מעיקרא וכפפתה לא: קמ"ל. [ט] להיכא דהוית פשוטה מעיקרא וכפפתה הוי פירכוס: **משמו.** של ר' יוסי: [י] **הא.** לעמר רב לעיל גועה הוי פירכוס: **דעבי קלה.** שהיה קולה עבה וחזקה דודאי מתי מכח חיות: **דעמי קלה.** כהה מתרגמינן עמיא (ויקרא יג)[יא]: **שותתת.** בשמוך: **מתרזת.** למלמוך ומיות הוא זה: **אמר רב חסדא פירכוס שאמרו.** מני אמעתי בשוף שחיטה ומני מפרש [יב] מתי שוף שאמעתי אמעע שחיטה היא ומתי דקרי ליה שוף לגפוקי אם בתחלת שחיטה פירכסה כיון דבאמצע שחיטה [יג] לא פירכסה לא הוי לה חיותא כי האי לאמר משום נטילת נשמה: **מנא אמינא לה.** להאי שוף שאמעתי אמעע הוא: [יד] **אימת.** פשטה ולא החזירה לאמרינן פסולה: **כל היכי דיהי ותיזיל.** לאמר שאמטה לא אמני בשעיטת יד בלא כפיפה [יד] ומזכה בשחיטה: **א"ל רבא לעולם שוף שחיטה.** לוקא ולקאמרת כל היכי דיהי ותיזיל לאמר שחיטה שאמטה ומזיר: **שאני אומר כל שאינה עושה כן.** פשטה ומזכה לאמר שחיטה בילוע כו': **בתחלת שחיטה.** כלומר אפי' פירכסה בתחלת שחיטה דייה [טו] כשרה [טז] דהויא מסוכנת כיון דמלאים כותלי בית הס שחיטה ליחוש דלמא בתחלת שחיטה זינקה ודלמא שאני זינוק דעדיף ומי עדיף והתנן ר"א אומר דייה אם זינקה קל מדרבן גמליאל ועדיף מדרבנן אמר רבינא אמר לי סמא בר חילקאי אקשי בה אבוה דבר אבוברם ואמרי לה אחוה דבר אבוברם ומדרבנן מי עדיף והא תנן וחכמים אומרים עד שתפרכם או ביד או ברגל רבנן אהייא קיימו אילימא אדר"ג כיון שפירכסה מיבעי ליה אלא פשיטא אדר"א ואי עדיף מאי [יז] **רבא אמר פירכוס שאמרו בסוף שחיטה.** [יח] **רבא** מנא אמינא לה דתניא [יט]שור או **גועה או הטילה ריעי וכשכשה באזנה ה"ז פירכוס.** לפילו [כ]ג"ג למממיך ובעי פירכוס יד ורגל מעיד הא פירכוס ולהכי פריך שפיר מבריימא דקאמר גועה והטילה ריעי לין זה פירכוס ומשמע דלמאר מילמיך ליה לגמ מזוז מוני סבר כרבנן דלמרי מו יד או רגל ולהכי פריך עליה דרך ענן דמפרכם מילמיה דשמואל מניע דפשיטת דלמיני דרבנן פשוטה וכפפה ה"ז פירכוס כפופה ופשוטה לא הוי פירכוס:

אצטריך ליה לאבא. פי' בקונטר' דשמואל הוה קרי הכי לרב בלשון כבוד ובעבוך [ז]פירש שכן שמו ורב היו קורין לומו על שם מעיומו כמו דבבל דוכתי הוו קרו ליה רבי לר' יהודה הנשיא ושמואל שהיה מפילו היה קורהו בשמו וכן לקמן[כא] מי הכי ממר לגמ לא ילע בטרפות כלוס [כ] ובערבי פסחים (פסחים דף קיט.): [א]גבי גוזלייא ותרזילייא לגמ (עירובין דף לד.) מי הפיך לגמ קטרו היה המיינן [ב]ופירוש מעמע שוף פרק רמצית הגז (לקמן דף קלז:) לאמר רבי יוחנן לגיסי מלן רים סדרה בבבל ג"ל גמ מריכא וכעס עליו ר' יוחנן על שקרלו כן משמע דהדיא לגמ לאו לשון מעיות ומיהו ממה שהיה קורהו בשמו לאודיה לג היה כועס מי לאו משום לאמר מריכא שזהו לשון גמלי דר' יוחנן גופיה היה קורהו מגמ בפרק כסוי הדס (לקמן פד.) מגמ ממשפמא בריחים הוה לע"פ שכיב היה מעוב הדבה מר' יוחנן מיהו על רב [ג]המנונא לאמר בפ' יה"כ (יומא דף פז.) קא מזיל מגמ למיקטל גברא קמה שהיה תלמידו וקורהו בשמו ואמר במלק (סנהדרין ק.) מפני מה [ד]היה נענש גחזי מפני שקורהו לרבו בשמו ולפילוש הקונט' לשון מעיות ניחא[ה]:

איליבא בשוף שחיטה כל היבי תיהי ותיזיל. ומפרש רבינו מס דמדקתני שחיטה מגמ הוה בשמה נפש דייק לשטו מי לג מיתה הבבה מס לג הוליחה נפשה על שוף שחיטה: **רבא אמר פירכוס שאמרו בסוף שחיטה.** והא לגמ מיישינן למע בתחלת שחיטה זינק משום לגמ שכיחא שיהיה זינוק מגמ בשוף: [ו]**כי יולד פרט ליוצא דופן.** לשו מלשון לילה דריש מגמ גמר לילה לילה מבכור כדאמרינן בריש פרק יוצא דופן (נדה דף מ.) והא דדרשינן התם מהא כי מזריע וילדה עד שתלד ממקום שמזרעת דמשמע דלריך מיעוט למעט יוצא דופן ולא ממעטינן ליה מלילה לילה מבכור משום דמי לשו כי מזריע הוה דרשינן מגמ דרבות יוצא דופן כדרבי שמעון: **או**

לאבא. מבני כמו מבכך מבגמ למלבש (בראשית מג): (שבת נב.)

לאבא. ...הכי קרי ליה לשון רבנות: (פסחים מ.)

מבני וגדולי: (סנהדרין קיג.)

רבינו גרשום

גועה והטילה ריעי כו'. כלומר אם עושה אחת משלשתן: איצטריכא ליה לאבא. כלומר אבא זהו רב והכי קאמר ליה איצטריכא ליה לרב לאחוזי אוני. כלומר שלא תהא כשרה עד שתזוז אודניה: אמר להו שאני אומר כל שאינו עושה דברים כו'. כלומר כל שאינה עושה דברים של חיות אלא עושה דברים שהמיתה עושה טרפה: אי ממתניתין הוה אמינא דוקא דכייפה כו'. כלומר דמשמע בהמה דקה שפשטה ידה והחזירה. כלומר שהיתה כפופה ופשטה ואח"כ החזירה אבל פשוטה וכפפתה אימא לא ליהוי כשרה קמ"ל: הא דעבי קלא הא דעמי קלא. כלומר עבי קלא הרי זה פרכוס: כאן בשותתת כו'. כלומר במתרזת הוי פרכוס אבל (במשנתנו) [בשותתת] לא הוי פרכוס: ואמר שמואל כותלי בית השחיטה שנינו. כלומר דפרכוס מעולה הוא שקילחה הדם מחמת בריאות: אלא אי אמרת בסוף שחיטה. כלומר בסוף שחיטה בעיא לפרכוס אמאי חשוב פרכוס דילמא בתחילת שחיטה זינקה: ודילמא שאני זינוק דעדיף. כלומר לעולם אימא לך בעינן פרכוס בסוף שחיטה ואי פרכס דילמא בתחלת שחיטה זינקה דלמא שאני זינוק דעדיף ואפי' זינקה בתחלת שחיטה כשרה אבל פרכוס אחד ביד וברגל בעינן בסוף שחיטה: ומי עדיף והתנן ר' אליעזר אומר דייה אם זינקה. כלומר ומי עדיף זינוק מפרכוס דרגל והתנן ר' אליעזר אומר דייה אם זינקה. כלומר ר' אליעזר ענה לרבן גמליאל דאמר עד שתפרכס ביד וברגל ואמר לו ר' אליעזר (א') דייה אם זינקה אלמא פרכוס יד ורגל עדיף: אבוברם גרסי': קיל מרבן גמליאל כו'. כלומר דרבן גמליאל סבר עד שתפרכס ביד וברגל ורבנן סברי או ביד או ברגל (אלמא אדרבן גמליאל עד שתפרכס ביד וברגל הוה סברי כו'. כלומר כל שאינו עושה דברים של חיות אלא עושה דברים שהמיתה עושה טרפה: אי ממתניתין הוה אמינא דוקא דכייפה כו'. כלומר דמשמע בהמה דקה שפשטה ידה והחזירה. כלומר שהיתה כפופה ופשטה ואח"כ החזירה אבל פשוטה וכפפתה אימא לא ליהוי כשרה קמ"ל: הא דעבי קלא הא דעמי קלא. כלומר עבי קלא הרי זה פרכוס: כאן בשותתת כו'. כלומר במתרזת הוי פרכוס אבל (במשנתנו) [בשותתת] לא הוי פרכוס: ואמר שמואל כותלי בית השחיטה שנינו. כלומר דפרכוס מעולה הוא שקילחה הדם מחמת בריאות: אלא אי אמרת בסוף שחיטה. כלומר בסוף שחיטה בעיא לפרכוס אמאי חשוב פרכוס דילמא בתחילת שחיטה זינקה: ודילמא שאני זינוק דעדיף. כלומר לעולם אימא לך בעינן פרכוס בסוף שחיטה ואי פרכס דילמא בתחלת שחיטה זינקה דלמא שאני זינוק דעדיף ואפי' זינקה בתחלת שחיטה כשרה אבל פרכוס אחד ביד וברגל בעינן בסוף שחיטה: ומי עדיף והתנן ר' אליעזר אומר דייה אם זינקה. כלומר ומי עדיף זינוק מפרכוס דרגל והתנן ר' אליעזר אומר דייה אם זינקה. כלומר ר' אליעזר ענה לרבן גמליאל דאמר עד שתפרכס ביד וברגל ואמר לו ר' אליעזר (א') דייה אם זינקה אלמא פרכוס יד ורגל עדיף: אבוברם גרסי': קיל מרבן גמליאל כו'. כלומר דרבן גמליאל סבר עד שתפרכס ביד וברגל ורבנן סברי או ביד או ברגל (אלמא אדרבן גמליאל עד שתפרכס ביד וברגל הוה אמינא דוקא דכייפה כו'. כלומר דמשמע בהמה דקה שפשטה ידה והחזירה. כלומר שהיתה כפופה ופשטה ואח"כ החזירה אבל פשוטה וכפפתה אימא לא ליהוי כשרה קמ"ל: הא דעבי קלא הא דעמי קלא. כלומר עבי קלא הרי זה פרכוס: כאן בשותתת כו'. כלומר במתרזת הוי פרכוס אבל (במשנתנו) [בשותתת] לא הוי פרכוס: ואמר שמואל כותלי בית השחיטה שנינו. כלומר דפרכוס מעולה הוא שקילחה הדם מחמת בריאות: אלא אי אמרת בסוף שחיטה. כלומר בסוף שחיטה בעיא לפרכוס אמאי חשוב פרכוס דילמא בתחילת שחיטה זינקה: ודילמא שאני זינוק דעדיף. כלומר לעולם אימא לך בעינן פרכוס בסוף שחיטה ואי פרכס דילמא בתחלת שחיטה זינקה דלמא שאני זינוק דעדיף ואפי' זינקה בתחלת שחיטה כשרה אבל פרכוס אחד ביד וברגל בעינן בסוף שחיטה: ומי עדיף והתנן ר' אליעזר אומר דייה אם זינקה. כלומר ומי עדיף זינוק מפרכוס דרגל והתנן ר' אליעזר אומר דייה אם זינקה. כלומר ר' אליעזר ענה לרבן גמליאל דאמר עד שתפרכס ביד וברגל ואמר לו ר' אליעזר (א') דייה אם זינקה אלמא פרכוס יד ורגל עדיף: אבוברם גרסי': קיל מרבן גמליאל כו'. כלומר דרבן גמליאל סבר עד שתפרכס ביד וברגל ורבנן סברי או ביד או ברגל (אלמא

מסכת זבים
פרק א' משנה ב'

הָרוֹאֶה קְרִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְפְנֵירַת זוֹבוֹ, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, סוֹתֵר שְׁנֵי יָמִים שֶׁלְּפָנָיו. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, לֹא סָתַר אֶלָּא יוֹמוֹ. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, הָרוֹאֶה בַּשֵּׁנִי, סוֹתֵר אֶת שֶׁלְּפָנָיו.

עין משפט נר מצוה

קיז א ב ג מיי' פ"ד מהל' מלכלות אסורות הלי"ד סמג לאוין קלב טוש"ע יו"ד סי' י סעי' ג:

פניני רש"י